

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nr 50/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Nad Młyńską Strugą” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 2252 z dnia 15.11.2012). Minister stwierdził (pismo DP-074-51/4852/13/AD z dnia 21.02.2013 r.) nieścistości i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął opracowanie niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Nad Młyńską Strugą” utworzono zarządzeniem, Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 lipca 1970 r., w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. 1970, Nr 25 poz. 207). Celem ochrony rezerwatu było zachowanie drzewostanu liściastego z przewagą buka i dębu, naturalnego pochodzenia z charakterystycznym runem. Ówczesnie powierzchnia rezerwatu miała 6,22 ha. Obecnie celem ochrony jest zachowanie ze względów dydaktycznych i naukowych drzewostanów lasów grądowych i łęgowych, a powierzchnię rezerwatu zwiększono do 132,56 ha. Pierwotne granice rezerwatu obejmowała przede wszystkim starodrzew o przewadze buka i dębu, z udziałem, mających około lub ponad 100 lat świerków i jodeł oraz pojedynczych, starych sosen. Taki drzewostan porastał miejscami skłony lewego brzegu rzeki Skroda. Ponad 20-krotne powiększenie rezerwatu włączyło w jego granice dawne drzewostany gospodarcze grądów i łęgów fragmentu doliny Nysy Łużyckiej oraz uprawy sosny, świerka zarówno starsze niż wiek rębności oraz zdecydowanie młodsze, także z udziałem lub przewagą brzozy, prowadzone na terenach poeksploatacyjnych kopalnictwa węgla brunatnego oraz na gruntach porolnych, dziczejących. Dzięki prowadzonej gospodarce leśnej, przed utworzeniem rezerwatu, zachowującej starodrzew grodu i wspierającej wymianę pokoleń drzewostanu, obecne spontaniczne procesy w rezerwacie kształtują i utrzymują jego postać zgodną z celem ochrony. Znacznie młodszy drzewostan inicjalnych postaci łęgów olszowych występuje wyspowo na zdziczałych i dziczejących powierzchniach dawnych użytków zielonych, znajdujących się w najniższych częściach teras. Były one zmeliorowane co najmniej na początku XX w., systemem rowów.

Zróznicowanie rzeźby wraz ze zmiennością przestrzenną glebowych warunków wodnych stanowią jedno z kilku głównych determinant realizacji celów. Dokumentacje rezerwatu i plany ochrony (na lata 1972-1982, 2004-2024 oraz 2010-2029) wskazywały na potrzebę zachowania spontanicznego przebiegu procesów, zgodny z celem ochrony, dobry stan zdrowotny drzewostanu i zastępowalność pokoleniową oraz odstąpienie od pozyskania,

a nawet drobnych zabiegów sanitarnych. Rezerwat jest położony na terenie Parku Krajobrazowego Łuk Mużakowa, który objął granicą między innymi poeksploatacyjne pojezierze. Jeden z takich zbiorników, wraz z otoczeniem gruntów poeksploatacyjnych, znajduje się w rezerwacie.

Istotnym dla ochrony rezerwatu jest późniejsze wyznaczenie obszaru Natura 2000 Łęgi nad Nysą Łużycką PLH080038 i zidentyfikowanie w rezerwacie, reprezentatywnej dla obszaru, postaci jednego z przedmiotów ochrony, to jest siedliska w typie 9170 – łąka środkowoeuropejska i subkontynentalna (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). W obszarze przedmiotem ochrony wymienionym w Standardowym Formularzu Danych, jest również siedlisko w typie 91E0* – łąka wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), które według zawartej tam informacji jest bardzo dobrze zachowane. W rezerwacie nie stwierdzono tego siedliska o powierzchni i stanie o powyższej reprezentacji.

Pozaprzrodnicze uwarunkowania realizacji celów rezerwatu wynikają z faktu jego położenia w otoczeniu krajobrazów upraw leśnych i w mniejszości rolnych. Grunty rolne sąsiedztwa w ostatnich latach nie były utrzymywane w kulturze. Te dwa rodzaje uprawy i zagospodarowania sprzyjają ochronie.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji lub ograniczenia. Do zagrożeń wewnętrznych, potencjalnych, zaliczono możliwość rozprzestrzeniania dębu czerwonego oraz robinii akacjowej w łąkach i łęgach, skutkujące zmianą składu i wielkopowierzchniową przebudową drzewostanu. Obecnie taka kolonizacja nie dokonuje się, ale przyczółki tych drzew są w otoczeniu. Jeśli w przyszłości nastąpi potrzeba to sposobem eliminującym/ograniczającym zagrożenie może być usuwanie nalotu tych drzew w łąkach i łęgach.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby ingerowania w procesy naturalne dokonujące się w rezerwacie. Nie zidentyfikowano potrzeby, wynikającej z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, określenia działania ochronnego.

Nie ma potrzeby, która obligowałaby do udostępnienia obszaru dla celów wyróżnionych w art. 20 ust. 3 pkt. 5 tej ustawy. Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i obszaru ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych,

dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000.

Najistotniejszym zagadnieniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000, jest utrzymanie obecnego właściwego stanu siedliska 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). Perspektywa ochrony ścisłej w rezerwacie na najbliższe 20 lat jest dobrym gwarantem utrzymania tego stanu i zwiększenia wartości biocenotycznej. Niepewność może wynikać z reakcji obcych gatunków inwazyjnych oraz problematycznych rodzimych na dokonujący się naturalny proces wymiany pokoleniowej drzewostanu. Będzie prowadzony monitoring stanu siedliska 9170, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016 poz. 353 j.t.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 6.04.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniach od 6.04.2016 r. do 27.04.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim Łęknica w dniach od 14.04.2016 r. do 05.05.2016 r. oraz w Urzędzie Gminy Przewóz, w dniach od 11.04.2016 r. do 4.05.2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu 11.04.2016 r.

W ramach powyższej procedury nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim żadne uwagi lub wnioski.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Radę Gminy Przewóz Uchwałą Nr XIII/83/2016 z dnia 15 kwietnia 2016 r.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim pismem z dnia 1 czerwca 2016 r., znak: GN.III.710.24.2016.SGan.

wz. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Wacław Piwurun
Zastępca

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Regionalny Konserwator Przyrody
w Gorzowie Wielkopolskim

